

5. EXPERIMENT KOKMEEUW 1968.

Veel medewerkers zullen nieuwsgierig zijn naar de uitkomsten van het "experiment Kokmeeuw 1968", waarbij een gelijk aantal nestjongen aan en boven het loopbeen werd geringd. Hoewel het onderzoek nog niet is afgesloten zullen we de voorlopige gegevens hieronder vermelden.

Volledigheidshalve nemen we eerst een artikel op dat we kort na de opzet van onze proef ontvingen:

HET RINGEN VAN VOGELS AAN EN BOVEN HET LOOPBEEN

P.Boer en G.R.Monsees

januari 1968

Onlangs kregen we het stencil "EXPERIMENT KOKMEEUW 1968" in de bus. We hebben het met interesse gelezen. Toch zijn er enkele punten, die moeilijkheden zullen opleveren bij juiste berekening van het eind-percentage.

Wij zullen onze bevindingen wat betreft het ringen boven en aan het loopbeen van kapmeeuwen en stormmeeuwen laten volgen. De reden om bepaalde vogels boven het loopbeen te ringen is, dat de ringen langer mee zouden gaan, of in ieder geval langer leesbaar zijn. Steltlopers en meeuwen vertoeven veel in het water en hierdoor worden de ringen aangetast, hetgeen leidt tot corrosie. Na enige jaren kunnen de ringen onleesbaar worden, of zo dun, dat ze gemakkelijk breken. Ringen bv., die om de poot zijn gelegd van water-snippen, worden zeer snel aangetast door het hoge zuurgehalte van het water, waarin deze watersnippen fourageren. Het is dus een zeker voordeel om steltlopers en meeuwen boven het loopbeen te ringen om de corrosie-snelheid zo laag mogelijk te houden.

Een mogelijk nadeel van deze methode is dat de kans van terugmelden kleiner kan worden. Een ring aan een vogel die boven het loopbeen is geringd zal nl. minder gauw opvallen dan een ring die aan het loopbeen is bevestigd.

Om te weten in hoeverre deze ring-methoden de terugmeldings-percentages beïnvloeden, hebben we enkele jaren aan en boven het loopbeen geringd.

Voor kapmeeuwen, die alle in dezelfde kolonie zijn geringd, zijn de uitkomsten samengevat in tabel 1. De conclusie die hieruit getrokken kan worden is duidelijk: Het terugmeldings-percentage van de kapmeeuwen die aan het loopbeen werden geringd is hoger dan het terugmeldingspercentage van kapmeeuwen die boven het loopbeen werden geringd. Ook valt het op dat het terugmeldingspercentage per jaar kan verschillen (1964 en 1966).

Dit is vrij logisch. Allerlei factoren, bijv. het weer en voedselschaarste, hebben hun invloed op zo'n percentage.

Zetten we de verkregen uitkomsten van de stormmeeuwen uit (tabel 2), dan blijkt dat evenals bij de kapmeeuw, 1964 een jaar was met een (gemiddeld) hoger mortaliteitspercentage dan de andere jaren. Wat uit deze tabel echter ook naar voren komt is dat het terugmeldingspercentage per kolonie verschillend kan zijn. Het terugmeldingspercentage van Texel-stormmeeuwen is nl. telkens hoger dan die van de Schoorl-stormmeeuwen. Van toeval kan nauwelijks sprake zijn. (jawel ! Redactie)

Als men straks "EXPERIMENT KOKMEEUW 1968" uit gaat werken, dient men dus terdege rekening te houden met een terugmeldingspercentage dat per kolonie verschillend kan zijn!.

Wat bij de kapmeeuw zo mooi uit de verf kwam, nl. dat boven-loop-been vogels minder werden teruggemeld dan aan-loopbeen vogels, komt bij de stormmeeuw niet uit de verf. Mogelijk wordt deze uitkomst beïnvloed door een relatief laag aantal geringde stormmeeuwen. Iets dergelijks hadden wij ook bij de Kievit. In 1964 werden 99 Kieviten aan het loopbeen geringd met een terugmeldingspercentage van 2,0 % in 1965 en 1966 werden 87 Kieviten boven het loopbeen geringd, met een terugmeldingspercentage van 5,7%. Dus ook al omgekeerd. Maar hier doorheen speelt het jaarlijkse mortaliteitsverschil, dus deze percentages mogen niet vergeleken worden.

Tenslotte kunnen we ons afvragen, wat is belangrijker:

- a) een hoger terugmeldingspercentage in de eerste jaren en een iets lager percentage als de vogels op leeftijd zijn, of
- b) een lager terugmeldingspercentage in de eerste jaren en een (waarschijnlijk te verwaarlozen!) hoger percentage als de vogels op leeftijd zijn.

Ons inziens is het eerste belangrijker. En wel om de volgende reden:

Ringen we dan bv. 1000 kapmeeuwen. dan krijgen we in het eerste jaar, afgaande op de gegevens van 1966, ruim 18 terugmeldingen als we aan het loopbeen ringen, tegen slechts 7 als we boven het loopbeen ringen. Dit verschil lijkt ons groot genoeg om het ringen aan het loopbeen sterk de voorkeur te geven.

Het lijkt ons nl. belangrijker om veel vogels terug te krijgen, desnoods alleen de eerste jaren, dan om enkele "ouderdoms-records" te breken. Of,.... en dat is een heel ander chapter, ringen uitvinden van geheel ander materiaal!

tabel 1.

soort	jaar	terugmeldingspercentage	
		aan loopbeen	boven loopbeen
Kapmeeuw	1964	2,9% (558)	-
Kapmeeuw	1965	-	1,1% (472)
Kapmeeuw	1966	1,8% (949)	0,7% (1063)

(aantallen geringde vogels staan tussen haakjes)

tabel 2.

soort	jaar	TEXEL		SCHOORL	
		aan loopbeen	boven loopbeen	aan loopbeen	boven loopbeen
Stormmeeuw	1963	-	-	-	3,3% (213)
Stormmeeuw	1964	-	5,5% (163)	-	2,3% (222)
Stormmeeuw	1965	3,4% (149)	-	-	-
Stormmeeuw	1966	3,7% (108)	3,4% (177)	2,2% (278)	2,4% (206)

(aantallen geringde stormmeeuwen staat tussen haakjes achter de bijbehorende percentages)

Terugmeldingspercentages van kap- en stormmeeuwen (en kievit in de tekst) werden alle binnen anderhalf jaar na de ringdatum teruggemeld.

Op het Vogeltrekstation zijn alle vergelijkbare gegevens uit de tabellen van Boer en Monsees getest op statistische betrouwbaarheid. Er zijn namelijk formules om te bewijzen dat de kans op toeval een zeker percentage niet te boven gaat. Daarbij bleek dat alleen het verschil bij de kokmeeuwen uit 1966 voldoende betrouwbaar is. De kans, dat het verschil tussen de resultaten van aan en boven het loopbeen ringen, berust op toeval is hier namelijk kleiner dan 5%. Dit houdt niet in dat de uitkomsten 1,8% - 0,7% exacte maten zijn. Alle andere vergelijkbare gegevens uit de tabellen van Boer en Monsees geven een te hoge kans op toeval, n.l. 10-50%.

Verder zijn we het niet eens met de conclusie van Boer en Monsees, dat we beter veel terugmeldingen uit de eerste jaren kunnen hebben. Als de slijtage boven het loopbeen minder is, geeft deze methode een betrouwbaarder beeld van het sterfteverloop door de jaren. Mocht de terugmeldingskans iets lager liggen dan betekent dat alleen dat we iets meer moeten ringen of iets langer moeten wachten tot er voldoende terugmeldingen zijn.

De voorlopige resultaten van het "Experiment Kokmeeuw 1968"		teruggemeld vóór 1 mei 1969	
zijn:			
boven loopbeen geringd	4107	38	= 0,9%
aan loopbeen geringd	<u>4095</u>	<u>53</u>	= 1,3%
	8202	91	= 1,1%

Dit suggereert dat de kans op terugmelding van boven het loopbeen geringde kokmeeuwen iets kleiner is. De kans dat dit op toeval berust blijkt echter zo groot te zijn (ca 9%) dat we het voorlopig nog niet als vaststaand willen aanvaarden. Met het verstrijken van de tijd zullen steeds meer proefvogels worden teruggemeld.

We zullen U hiervan op de hoogte houden!!

Voorlopig geven we dan ook nog geen voorschrift om alle kokmeeuw pulli of boven of onder te ringen. Iedere ringer kan hierin dus zijn eigen idee volgen. Vergeet U niet op de ringlijst te vermelden dat een bepaalde vogel BOVEN het loopbeen is geringd.

B.J.Speek.